

Koç Katımı

çok özel günlerdi bir zamanlar koç katımları....

Hüseyin ÇALIŞKAN

Köyümüzde küçükbaş hayvancılığın yoğun yapıldığı yıllarda **koç katımı** geleneği oldukça yaygındı ve her yıl belli aylarda kesintisiz sürerdi. Bu koç katımı geleneğini bildiğim kadarıyla sizlere anlatmaya çalışacağım. Zira, köyde öyle sürüyle koyun çok kimselerde bulunmazdı. Ancak her evde 5 er 10 ar koyun olurdu. Bunların içinde yüz yüzelli koyunları olan aileler vardı. Onlar mutlaka kendileri ya da bir çoban vasıtasıyla kendi koyunlarını otlatmak zorunda kalırlardı. Böylece diğer ailelerinde koyunlarını belli bir ücret karşılığında kendi sürüleriyle birlikte güderlerdi.

Bu koyun gütmeye işini belli başlı kişiler yapardı. Yani fazla koyun besleyenler bu işi daha iyi yaparlardı. Hasanlar ve Torunlar, ve birde Yalçınlar belli başlı bu işin uzmanı ailelerdi. Topcu'da kimler yapıyordu bilmiyorum.

Daha sonraki yıllarda bu işi yapanların çoğu Almanya'ya çalışmaya gidince koyunculukta yavaş yavaş azalmaya başladı ve son gittikçe yok denecek

kadar azaldı. Bu gün belli ailelerde olmasına rağmen o eski günlerdeki varlığıda azaldı..

Koç katımı, üç dört yaşlarına gelmiş, diğer koyunlar ile beraber (yayılmakta) otlatılmakta olan (erkek koyunlar) arasından seçilen iyi ve cins koçlar, Ağustos ayının 15 ile 20 si arasında sürüden ayırıp, 40 - 50 günlük süreyle evde veya bahçelerde besiyeye tabi tutularak özel olarak otlatılır. Zira bu aylar koçların kızgınlığı dönemleridir. Bazı yörelerde koç katımı üç zamanda yapılırsa köyde ve çevre köylerde (son güz dediğimiz) Ekim ayı sonlarında yapılır.

Koç katımı yapma fiilini gerçekleştirmeden önce koçların sırtları ve kuyrukları kök boyası, aşı boyası ve kına gibi çeşitli renklerle rengârenk boyanırken,

döşünün (göğsünün) yünü kırkılık ile kesilir. (kırkılır.)

Cuma günü haricinde yapılan ve köyde koyun sahibi olan herkesin orada bulunduğu o gün sanki bayram veya eğlence yeri gibi olur. Koç katımında koçlar, koyun sürüsüne doğru götürülürken, üzerlerindeki renklerinden gecede olsa koç olduklarını tanıyan koyunların koçların etrafını çevirmeleride ilginçtir. Koç ile birleşmek isteyen koyunların bu hareketine " mal yüğrüdü veya mal koçsadı " denilir. İki sene üst üste katıma katılan (aşım yapan) koçlar üçüncü sene katılmaz. Çünkü birinci sene kuzu, ikinci sene toklu, üçüncü sene şişek olan evladı önüne geleceğinden evlatlarına ilişmemesi için o sürüde bulundurulmaz o koç kesilip yenir veya başka bölgelerdeki köylere satılır.

Koç katımından sonra 15 - 20 gün içinde koyunlara dölü bozar tutmaz diye tuz verilmez. Koyunlar koç katımından (koçun koyunla birleşmesinden (aşmasından) beş ay sonra mart ayında kuzular. Eğer oç erken aşmışsa kuzu kış ortasında olur.

